

ภวิสสันติ

ภวิสสันติวิภัตติบอกให้รู้ ๔ อย่าง คือ

๑.กาล คือ บอกอนาคตกาล แปลว่า จัก.....

๒.บท คือ ปรัสสบท และ ัตตโนบท

๓.วจนะ คือ เอกวจนะ และ พหุวจนะ

๔.บุรุษ คือ ประถมบุรุษ มัธยมบุรุษ และอุตตมบุรุษ

บุรุษ	ปรสฺสปทํ		อุตตโนปทํ	
	เอก.	พหุ.	เอก.	พหุ.
ประถมบุรุษ	สฺสติ	สฺสนฺติ	สฺสเต	สฺสนฺเต
มัธยมบุรุษ	สฺสสิ	สฺสถ	สฺสเส	สฺสวฺเห
อุตตมบุรุษ	สฺสามิ	สฺสาม	สฺสํ	สฺสามฺเห

-ลง อิ อากม ท้ายธาตุเสียงสั้นก่อนประกอบวิภัตติหมวดนี้ คมิสฺสติ
ลภิสฺสติ

-ใช้ สฺสํ แทน สฺสามิ เช่น กริสฺสํ ลภิสฺสํ เป็นต้น

-วิภัตติฝ่ายปรัสสบท ลบ สฺส เหลือไว้เพียง ติ สิ อนฺติ ถ มิ ม ลงหลังธาตุ
๕ ตัว คือ

วสฺ ธาตุ แปลงเป็น วจฺจ+ติ สำเร็จรูปเป็น วจฺจติ จักอยู่
 วจฺ ธาตุ แปลงเป็น วกฺข+ติ สำเร็จรูปเป็น วกฺขติ จักกล่าว
 ลภฺ ธาตุ แปลงเป็น ลจฺจ+ติ สำเร็จรูปเป็น ลจฺจติ จักได้
 ทิสฺ ธาตุ แปลงเป็น ทกฺข+ติ สำเร็จรูปเป็น ทกฺขติ จักเห็น
 กรฺ ธาตุ แปลงเป็น กาทฺ+ติ สำเร็จรูปเป็น กาทฺติ จักทำ

หมวด สฺ ธาตุ ลง ณฺ, ณา, อุณา ปัจจัย

สฺ เป็นไปในความ ฟัง (สฺ+ณา+อิ+สฺสติ) สำเร็จรูปเป็น สฺณิสฺสติจักฟัง.
 วฺ เป็นไปในความ ร้อย (วฺ+ณา+อิ+สฺสติ) สำเร็จรูปเป็น วฺณิสฺสติจกัร้อย.
 ลฺ เป็นไปในความ ผูก (ลฺ+ณฺ+อิ+สฺสติ) สำเร็จรูปเป็นลฺณิสฺสติ จักผูก.
 หิ เป็นไปในความไป(ป+หิ+ณา+อิ+สฺสติ)สำเร็จรูปเป็นปหิณิสฺสติ จักส่งไป
 อปฺ เป็นไปในความถึง (ป+อปฺ+อุณา+อิ+สฺสติ)สำเร็จรูปเป็นปาปฺณิสฺสติ
 สกฺ เป็นไปในความอาจ (สกฺ=สกฺก+อุณา+อิ+สฺสติ) สำเร็จรูปเป็นสกฺกฺณิสฺ

๑. ทดสอบการแจกธาตุ (ป+หิ+ณา+อิ+สฺสติ)

บุรุษ	ปรสฺสพท์		อตฺตโนปท์	
	เอก.	พหู.	เอก.	พหู.
ป.	ปหิณิสฺสติ	ปหิณิสฺสนฺติ	ปหิณิสฺสเต	ปหิณิสฺสนฺเต
ม.	ปหิณิสฺสลิ	ปหิณิสฺสล	ปหิณิสฺสเส	ปหิณิสฺสวฺเห
อุ.	ปหิณิสฺสามิ	ปหิณิสฺสาม	ปหิณิสฺสํ	ปหิณิสฺสามฺเห

๒. ทดสอบการแจกธาตุ (ป+อปฺ+อุณา+อิ+สฺสติ)

บุรุษ	ปรสฺสพท์		อตฺตโนปท์	
	เอก.	พหู.	เอก.	พหู.
ป.	ปาปฺณิสฺสติ	ปาปฺณิสฺสนฺติ	ปา ปฺณิสฺสเต	ปาปฺณิสฺสนฺเต
ม.	ปาปฺณิสฺสลิ	ปาปฺณิสฺสล	ปาปฺณิสฺส เส	ปาปฺณิสฺสวฺเห
อุ.	ปาปฺณิสฺสามิ	ปาปฺณิสฺสาม	ปาปฺณิสฺสํ	ปาปฺณิสฺสาม เห

ทดสอบแปลไทยเป็นมคธ

๑. อ.บุรุษ ท. ๙ จักถึงพร้อม ซึ่งเมืองพาราณสี โดยลำดับ ฯ
๒. อ.เรา ท. จักส่งไป ซึ่งขนม ท. แก่เด็ก ท. ในเมืองโกสัมพีฯ
๓. อ.ท่าน ท. จักบรรลु ซึ่งพระอรหัต ในกาลไหน ฯ

ทดสอบแปลมคธเป็นไทย

๑. สพุเพ ชนา อตุตโน อตุตโน เคเห กมฺมานิ กาคุํ สกฺกุนิสฺสนฺติ ฯ
๒. อนาคเต ทีปฺงฺกรทสพลสฺส กाले อาหารํ ลภิตุํ สกฺกุนิสฺสถ ฯ
๓. อหํ พาราณสียํ ทารกานํ ปุเว ปหิณิสฺสามิ ฯ